

Előszó

Tankönyvünk a napjainkra önálló szakterületté vált konfliktuselemzés módszertani alapjaival ismerteti meg az olvasót. A nemzetközi konfliktusok elemzésének célja, hogy sikeres megelőzésük, illetve megoldásuk érdekében minél pontosabb képet alkothassunk azokról a körülöttünk zajló nemzetközi konfliktusokról, amelyek meghatározhatják, illetve befolyással lehetnek a biztonságunkra. Mint látni fogjuk, a konfliktuselemzés módszertana párhuzamosan fejlődött a biztonság fogalmának megváltozásával, és szorosan kötődik a nemzetközi kapcsolatok elméleti iskoláinak, a stratégiai tanulmányok, illetve a nemzetközi biztonsági tanulmányok tudományterületeinek fejlődéséhez.

A biztonság értelmezésének változásával az elmúlt évtizedekben jelentősen megváltozott, átalakult és kibővült a konfliktus fogalma, ennek eredményeképpen pedig differenciálódtak a konfliktuselemzés keretei és módszertani eljárásai is. Egyrészt több önálló tudományterület jött létre a konfliktuskutatás területén (*war studies, peace studies, conflict studies*). Másrészt új és önálló alkalmazott szakterületek határolódtak el a konfliktusokkal való gyakorlati foglalkozás terén (*konfliktusmegelőzés, konfliktuskezelés, konfliktusmegoldás, konfliktusátalakítás*). Az önálló-
sodó tudomány- és szakterületeken felhalmozott elméleti és gyakorlati tapasztalatok pedig új koncepciókat, új elemzési kereteket, új módszertani eljárásokat és új eszközöket hoztak létre, sőt hoznak létre ma is a konfliktusok elemzése, megismerése és kezelése terén. Kötetünk tanulmányai az említett folyamatokat, illetve azok elméleti és gyakorlati eredményeit foglalják össze röviden és érthetően.

A tanulmányok a nemzetközi kapcsolatok elméleti iskoláinak konfliktusértelmezésével, a konfliktuselemzést megalapozó kutatási irányzatokkal, a konfliktuselemzés emberi alapszükségleteken alapuló elméletével, a konfliktustranzformáció iskolájával, a többdimenziós, többszintű és a multikauzális konfliktuselemzéssel, illetve a konfliktuselemzés legfontosabb eszközeivel ismertetik meg az olvasót. Szerzőinket – akik maguk is gyakorló elemzők – a konfliktuselemzés azon legfontosabb területeinek

és módszereinek bemutatására kértük fel, amelyek meggyőződésünk szerint jó elméleti és gyakorlati kiinduló alapot biztosítanak ahhoz, hogy a kötetünkkel megismerkedő olvasók tanulmányaik vagy (jövőbeni) munkájuk során maguk is megpróbálkozhassanak egy-egy konfliktus bemutatásával, elemzésével. Leginkább azonban azt reméljük, hogy az olvasóink közül minél többen kapnak kedvet a konfliktuselemzés területének a jelen tankönyvön túli megismeréséhez is.

A szerkesztők